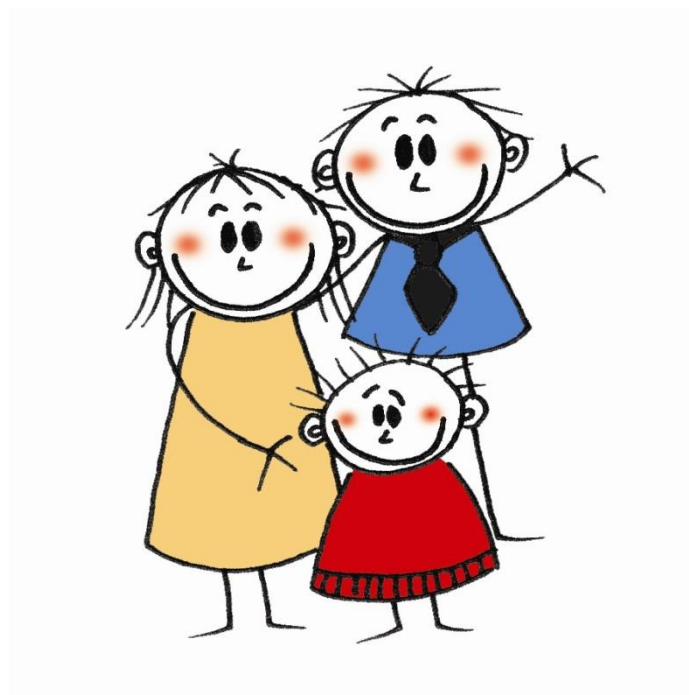

SØNDRE NORDSTRAND BARNEVERNTJENESTE

KLEMETSRUDMODELLEN

En erfaringsbasert metode for barneverntjenestens
arbeid med vold i nære relasjoner

Søndre Nordstrand barneverntjeneste ©2008
Revidert utgave, april 2017

Copyright © 2008 Søndre Nordstrand barneverntjeneste
Utarbeidelse av modellen: Lillan R. Gaathje, Liv Diesen og Ragnhild Arnesen
Videreutvikling og redigert utgave, april 2017, Liv Diesen og Heidi Ingebrigtsen Bordi
Forsidetegning: Hilde Torgersen

Henvendelser vedrørende dette dokumentet kan rettes til
Søndre Nordstrand barneverntjeneste

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse	3
Innledning.....	4
Melding om vold mellom omsorgspersoner.....	6
Ny melding	6
Forberedelser	6
Del 1; Fellessamtalen	6
Del 2; Separate samtaler.....	7
Utveksling av informasjon og sikkerhetsvurdering	8
Del 3; fellessamtale	8
Samtale med barnet	8
Familiesamtale	9
Akutte tiltak.....	9
Videre undersøkelse og tiltak	9
Melding om vold mot barn.....	10
Ny melding	10
Forberedelser	10
Planleggingsmøte med melder	11
Telefon til foreldrene.....	11
Samtale med barnet	11
Samtale med foreldrene.....	12
Familiesamtale	13
Oppsummering	14
Akutte tiltak.....	14
Videre undersøkelse og tiltak	14
Tilrettelagt avhør av barn	15
Tiltak	15
Avslutning	15

Innledning

Klemetsrudmodellen er en erfaringsbasert modell utviklet etter flere års arbeid med vold i nære relasjoner ved Klemetsrud barneverntjeneste, nå Søndre Nordstrand barneverntjeneste. I 2002 bestemte Klemetsrud barneverntjeneste seg for å sette økt fokus på vold i nære relasjoner. Dette utviklet seg til å bli en modell for barneverntjenestens arbeid med vold i nære relasjoner. Den fikk navnet Klemetsrudmodellen. Arbeidsmodellen gir barneverntjenesten en ramme å bygge sitt faglige arbeid på i møte med familier som lever med vold i nære relasjoner. Arbeidsmodellen har stort fokus på barnets opplevelse, ansvarliggjøring av foreldrene, sikkerhetsvurderinger og samarbeid med andre instanser.

Modellen vi skisserer i dette dokumentet er inndelt i to ulike fremgangsmåter. Det er én fremgangsmåte når det omhandler vold mellom omsorgspersoner og én når det omhandler vold mot barn. Fremgangsmåtene som her beskrives er ment som en ramme og et utgangspunkt og må justeres der informasjon og barnevernfaglige vurderinger tilsier det.

Noen grunnleggende prinsipper ligger til grunn for modellen:

1. Vold i nære relasjoner er omsorgssvikt, uansett hvem som utfører volden og hvem som blir utsatt for den. Vold mellom foreldrene regnes som omsorgssvikt mot barn.
2. Alle meldinger om vold i nære relasjoner undersøkes etter Lov om barneverntjenester § 4-3.
3. Barnets stemme skal høres og barnets beste skal være styrende
4. Sikkerhet for de voldsutsatte har høy prioritet.
5. Egen sikkerhet må alltid ivaretas.
6. Tidlig intervensjon og effektiv saksgang er viktig for raskt å få i gang endringstiltak.

Det forutsettes i denne modellen at barnevernkonsulentene har grunnleggende kunnskap om familievold som fenomen, voldens skadevirkninger og sikkerhetsvurderinger. Særsilt er kunnskap om voldsspiralen viktig for forståelsen av hva som skjer i familien når det gjelder vold mellom foreldre. Det er avgjørende å vite hvor i voldsspiralen familien befinner seg for å vite hvordan barneverntjenesten skal møte familien.

Samarbeid mellom barneverntjenesten og politiet er svært viktig i disse sakene. I Oslo kommune er det en samhandlingsrutine mellom politiet og barneverntjenesten ved bekymring om vold og seksuelle overgrep mot barn. Denne rutinen skal brukes sammen med Klemetsrudmodellen. For andre kommuner forutsettes det at man følger gjeldende rutiner for samarbeid mellom politi, barnevern og andre samarbeidsinstanser.

Barneverntjenesten skal i alle saker som handler om vold i nære relasjoner ta en selvstendig vurdering omkring politianmeldelse. Klemetsrudmodellen er i utgangspunktet ment å brukes i de sakene barneverntjenesten vurderer at det ikke skal anmeldes før undersøkelse igangsettes. Der barneverntjenesten vurderer at det sendes politianmeldelse før undersøkelse igangsettes, må det gjøres en konkret barnevernfaglig vurdering om kontakt med barnet og familien kan vente til etter tilrettelagt avhør. Dersom barneverntjenesten vurderer at kontakt med barnet og familien ikke kan vente må det være dialog med politiet omkring dette. Her er det viktig å tilrettelegge barneverntjenestens intervensjon i familien både med hensyn til barnets og foreldrenes rettsikkerhet, samt politiets arbeid i forhold til en eventuell straffesak.

Oslo kommune har felles mal for meldinger til barneverntjenesten. Her står det spesifikt at melder ikke skal informere foreldrene før barneverntjenesten kontaktes når det gjelder vold mot barn og seksuelle overgrep. Dette er svært viktig med tanke på barnets sikkerhet.

Vi viser til *Intervjuguiden* i denne modellen. *Intervjuguiden* er et hjelpemiddel med konkrete spørsmål om vold til bruk i samtaler utarbeidet av psykolog Didrik Hægeland, etter modell fra USA.

Vi håper at det vi har skrevet ned i dette dokumentet kan være nyttig i arbeidet med familievoldssaker, som er noe av det vanskeligste og mest komplekse man kan jobbe med.

April, 2017

Liv Diesen og Heidi Ingebrigtsen Bordi

Melding om vold mellom omsorgspersoner

Ny melding

Meldingen avklares og det opprettes undersøkelse. Saken fordeles raskest mulig og barnevernkonsulentene analyserer meldingen, vurderer sikkerhet og risiko, samt vurderer om det er grunnlag for anmeldelse.

Barnevernkonsulentene planlegger hvor og når første kontakt med familien skal skje og hvordan det tas kontakt (ringe, sende brev eller legge brev i postkassen selv). Videre avklares det om det er nødvendig med samarbeid med melder eller andre instanser før man tar kontakt med familien. Det er viktig å komme i kontakt med familien raskt, helst i løpet av de nærmeste dagene. Dette er særlig viktig dersom det nylig har vært en voldsepisode. Der voldsutøver og voldsutsatt ikke bor sammen ringer vi den voldsutsatte og planlegger første kontakt. Det er viktig å avklare om det er mulig å gjennomføre felles samtale.

Forberedelser

Når foreldrene kommer til møte, gjennomføres det vi kaller *Den 3-delte samtalen*. Denne tilnæringsmåten krever god tid, og det settes av minimum to timer til dette, samt tid til planlegging, sikkerhetsvurderinger og videre fremdrift. Tenk sikkerhet i forhold til hvor den enkelte sitter i rommet og hva som finnes i rommet.

Det er viktig å fremstå som tydelig og trygg i disse samtalen. En voldsutøver må rammes inn for at denne ikke gis anledning til å overta styringen. Tydelige rammer skaper haldningsrom slik at barneverntjenesten kan ha fokus på innhold og barnets beste

Del 1; Fellessamtalen

I denne samtalen er det viktig at barnevernkonsulentene tar styringen og rammer inn samtalen. Dette starter allerede ved første håndtrykk og det kroppsspråket du viser. Barnevernkonsulentene bør vise med både ord og handling at her er det vi som har regien. Fortell gjerne foreldrene hvor de skal sitte.

Det er nødvendig at den som skal snakke med voldsutøver i del 2, den separate samtalen, er den som henter foreldrene på venteværelse og er møteleder ved fellessamtalen. Den andre barnevernkonsulenten har en passiv rolle i den første fellessamtalen, men støtter den som leder samtalen når det er behov for det.

I denne delen av møtet er foreldrene, begge barnevernkonsulentene og eventuelt tolk tilstede. Det tas ikke notater her. Dette er ut fra en vurdering om at foreldrene kan bli svært opptatt av hva som blir skrevet og dette kan gå utover den voldsutsattes sikkerhet i ettertid.

Det skal gis kort informasjon om barnevernstjenestens arbeid. Vi informerer om rett og plikt til å undersøke jf. barnevernloven, saksgang og partsrettigheter.

Det presenteres kort at vi har mottatt en bekymringsmelding og hvem som har sendt denne, uten å gå inn på innholdet. Eksempelvis kan man da si: «Vi har mottatt en bekymringsmelding fra politiet etter at de var hjemme hos dere på fredag. Dere vet hva som hendte da, det skal vi snakke om etterpå.» Dersom foreldrene allikevel presser på og vil snakke om innholdet i meldingen og hva som hendte, stopp dem. Rent metodisk kan man da si: «Jeg hører at du vil snakke om dette nå. Det skal du få gjøre etterpå, nå er det viktig at du hører på meg og det jeg har å informere om.»

Det kan utløse farlige situasjoner å snakke om voldsepisoden med begge tilstede.

Når foreldrene har fått informasjon, informerer vi om at vi nå vil snakke med dem hver for seg. Foreldrene er ikke på forhånd forberedt på dette. Det informeres om at vi vil gjennomgå meldingen med dem hver for seg, for så å samles til felles møte etterpå.

Hvis foreldrene gir uttrykk for at de ikke vil ha separate samtaler bruker vi litt tid på å snakke om det. Noen sier at de ikke har noe å skjule for den andre part eller at nå er alt bra, så de trenger ikke å snakke mer om det. Det er da viktig å fastholde at det er slik vi jobber og har god erfaring med. Det presiseres at dette også er for at barneverntjenesten skal kunne gjøre jobben sin, bruke tid med foreldrene hver for seg og lytte til deres historie og opplevelse. Vi må noen ganger ta styringen og si: «*sånn jobber vi her*».

Denne første fellesdelen skal være kort, max 15 minutter.

Del 2; Separate samtaler

I de separate samtalene skal det i hovedsak snakkes om to temaer. Det er meldingens innhold og om dem som familie. Eksempel på hvordan starte samtalen kan være: «*Vi to skal snakke om to temaer i dag og det er innholdet meldingen og om deg og din familie. Hvor vil du begynne?*»

Foreldrene får samme informasjon, men hver for seg. Meldingen blir lest/gjennomgått, og de gis anledning til å fortelle og kommentere fortløpende. Det blir informert om hva vold gjør med barn og hvordan det påvirker deres hverdag. Vi presiserer at å være vitne til vold er å leve i vold og er minst like skadelig som at barnet selv blir direkte utsatt for voldshandlinger. Det er ikke slik at barn ikke merker vold i hjemmet selv om de ikke er i samme rom eller ikke var hjemme når handlingen skjedde.

Det gis informasjon om Alternativ til Vold, Krisesenter og/eller andre instanser og tiltak. Videre snakkes det om foreldrenes ønsker og tanker om tiden fremover og hvordan de og barneverntjeneste sammen kan senke bekymringsnivået. Ansvar for volden plasseres hos voldsutøveren. Spørsmål om hva som har skjedd siden voldsepisoden, om nettverket og hvem som vet om volden, er viktig. Det gis informasjon om nødvendige telefonnummer som krisesenter, barnevernvakt, nødeter og andre aktuelle. Hovedmålet er å møte foreldrene, lytte til deres historie, dreie fokuset over på barnet og hva volden gjør med barn.

I denne delen av samtalen bør man bruke Intervjuguiden/Samtaleprotokollen.

Spesielle hensyn i samtalen med voldsutsatt

Det er viktig at vi legger til rette for dialog og lar den voldsutsatte snakke fritt. Vi skal ikke utøve press på at den voldsutsatte må fortelle om volden.

Det er viktig at vi tåler å ta imot voldshistorien, dersom den voldsutsatte ønsker å fortelle. Vi må trygge personen på at det vi snakker om nå ikke kommer videre til den som har utøvd volden, uten at dette er avklart på forhånd. Det er viktig å informere om at dersom saken kommer opp for retten må informasjonen frem.

Vi snakker om sikkerhet og hva den voldsutsatte kan gjøre for seg og barnet dersom den voldsutsatte opplever at voldsutøver på nytt utøver vold eller gir signaler som kan tyde på ny vold. Sikkerhetsplan med telefonnummer til aktuelle instanser som politi, barnevernvakt, krisesenter og lignende lages der det er behov for det.

Voldsutøver og barnevernkonsulent avklarer hva som skal sies i fellesmøtet etterpå.

Spesielle hensyn i samtalen med voldsutøver

Det er viktig at vi legger til rette for dialog og lar voldsutøver få snakke fritt. Vi skal ikke utøve press på at voldsutøver innrømmer bruk av vold.

Vær bevist på kroppsspråket ditt, ha en tilbakelemt holdning og lytt. Barnevernkonsulenten skal gå fra å være frempå og tydelig i første fellessamtale til nå å sitte bakover lent og nullstille seg, være nysgjerrig og interessert. Ha respekt for personen, men ikke akseptere handlingene.

Vi snakker om sikkerhet og hvordan voldsutøver selv kan forebygge utøvelse av ny vold. Voldsutøver og barnevernkonsulent avklarer hva som skal sies i fellesmøtet etterpå.

Utveksling av informasjon og sikkerhetsvurdering

Før alle samles til fellessamtale igjen konfererer barnevernkonsulentene kort (4-5 minutter) seg imellom på gangen/annet rom, om hva foreldrene har snakket om. Foreldrene venter her alene på hvert sitt rom. Tenk sikkerhet, er det noe nytt som er kommet frem som gjør at planen for siste del av møtet må endres. Vurder barnets situasjon og om det er sikkert å sende foreldrene hjem sammen.

Dersom barneverntjenesten vurderer at barnet og voldsutsatt ikke kan dra hjem denne dagen snakkes det videre med foreldrene hver for seg.

Del 3; fellessamtale

Barnevernkonsulentene eller foreldrene gir en oppsummering fra hva som er kommet frem i de separate samtaler. Det kan være lurt å la voldsutøver, eller den som har hatt samtale med denne starte. Dette slik at den voldsutsatte, eller den som har snakket med denne, i sin oppsummering kan si: *"dette er akkurat det samme som vi har snakket om"*. Voldsutøver kan da få en opplevelse av å ha kontroll og dette kan minske risikoen for at den voldsutsatte utsettes for ny vold når de kommer hjem.

Det er viktig å danne allianse med foreldrene før møtet avsluttes. Barnevernkonsulentene må legge vekt på at vi alle har et felles mål med ønske om at barnet skal ha det bra. Eksempelvis kan man si: *«Vi tenker at dere vil at barnet deres skal ha det bra, ha venner, klare seg bra på skole og få et godt voksenliv. Det er jobben vår å bidra til det. For at vi skal kunne gjøre jobben vår på en god måte er det nødvendig at vi samarbeider og at barnet opplever at det får lov av dere til å snakke med oss»*.

Foreldrene informeres om at barneverntjenesten vil snakke med barnet samme dag/dagen etter.

Avslutningsvis snakkes det om plan og gjennomføring av undersøkelsen.

Dato og tidspunkt formidles til foreldrene, gjerne skriftlig. Neste avtale med familien bør være et hjemmebesøk innen en uke. Foreldrene informeres om innhenting av opplysninger, barneverntjenestens mulighet til samarbeid med andre instanser og deres mulighet til å samtykke til dette.

Til slutt spør vi foreldrene om hvordan det har vært å være på møte i dag.

Samtale med barnet

Det er viktig at barnet snakkes med raskt etter samtalen med foreldrene, helst samme dag. Dette med tanke på at foreldrene kan gi barnet «munnkurv», og med tanke på sikkerhet.

Det kan være lurt å avtalt tidspunkt med skole/barnehage på forhånd og at skole/barnehage finner en som kjenner barnet som kan bli med i samtalen. Se avsnitt under Prosedyre 2, Samtale med barn, for hva som er viktig å snakke om.

Avtal med skole/barnehage at de følger opp barnet særskilt de neste dagene/ukene, samt at de gir barneverntjenesten beskjed med en gang dersom barnet ikke kommer.

Familiesamtale

Familiesamtale gjennomføres deretter for å hjelpe foreldrene og barnet til å snakke om det som har skjedd og hva som skal skje videre. Dette for at barnet skal slippe å ta ansvar for å formidle til foreldrene hva som er snakket om. Barnet kan også føle et stort press fra foreldrene hvis ingen hjelper barnet med å formidle. Her er det hovedtrekkene som er viktig og ikke detaljene av hva barnet har fortalt. En telefonsamtale med foreldrene vil ikke alltid sikre dette godt nok, da barnet ikke er en del av denne samtalen. Vurderinger om hva som gjøres må tas ut i fra et sikkerhetsperspektiv og hva barnet har behov for.

Akutte tiltak

Vurder om det er behov for at tiltak igangsettes samme dag og hvilke tiltak må eventuelt igangsettes for at omsorgen skal være forsvarlig?

- kontrolltiltak inn i hjemmet
- voldsutøver flytter ut av hjemmet
- flytte barnet og voldsutsatt ut av hjemmet
- flytte barnet ut av hjemmet

Kontrollbesøk fra barnevernvakt eller lignende samme kveld kan ha en preventiv effekt for å ivareta sikkerheten. Dersom foreldrene vet at det vil komme noen hjem til dem er dette med på å redusere risikoen for nye voldshandlinger.

Videre undersøkelse og tiltak

I etterkant av det første møtet er det viktig at barnevernstjenesten følger opp med videre undersøkelse så raskt som mulig, eventuelt setter inn tiltak umiddelbart.

Melding om vold mot barn

Ny melding

Meldingen avklares og det opprettes undersøkelse. Saken fordeles raskest mulig og barnevernkonsulentene analyserer meldingen, vurderer sikkerhet og risiko, samt vurderer medisinsk undersøkelse og om det er grunnlag for anmeldelse. Melder skal i disse sakene ikke snakke med foreldrene om volden eller at de har meldt til barneverntjenesten. Dette med tanke på barnet sikkerhet. Det vil si at foreldrene først vil få vite om meldingen når barneverntjenesten kontakter dem.

I disse sakene er det særlig viktig å ivareta barnet og melder. Ofte vil slike saker være et resultat av at barnet har fortalt om volden til melder, eller at melder har sett ting som gjør vedkommende bekymret.

I beskrivelsen under forutsettes det at melder er skole eller barnehage. Dersom melder er en annen må fremgangsmåten tilpasses.

Forberedelser

Sett av tid til forberedelser og lag en tidsplan for oppstart av undersøkelse.

Barnevernkonsulentene må snakke med melder og gå igjennom bakgrunnen for meldingen, kontakten med barnet og foreldrene, bakgrunnsinformasjon om familien osv.

Melder er en viktig aktør i barneverntjenestens undersøkelse, spesielt i første kontakten med familien. Der det er mulig å få til er det en fordel at oppstartsmøtet gjennomføres hos melder (skole/barnehage). Dersom dette ikke lar seg gjennomføre bør samtalen med barnet foregå i skole/barnehage og at møtet med foreldrene er i barneverntjenestens lokaler. Dersom det er flere barn i samme familie, som det også er opprettet undersøkelse på, er disse barnas barnehage og skole viktige aktører selv om de ikke er melder. Det er avgjørende at barneverntjenesten snakker med barnet uten at foreldrene får anledning til å gi barnet «munnkurv».

Det er viktig at melder blir godt forberedt på hva som skal skje og de må sette av tid til å delta i samtale med både barnet og foreldrene. Melder bør være representert ved både en som kjenner barnet godt og en som tar ansvar for at meldingen er sendt, eksempelvis leder. Skole/barnehage må følge opp barnet de neste dagene. Unngå å ha første møte med familien mot slutten av uka, helst mandag eller tirsdag. Dette gir barnet mulighet til å bli fulgt opp av skole/barnehage de påfølgende dagene.

Samtalen med foreldrene og barnet må skje på samme dag. Dette for at barnet skal slippe å ha en «hemmelighet» og/eller slippe å bli presset av foreldrene til å si hva det har fortalt.

Tenk sikkerhet i forhold til hvor den enkelte sitter i rommet og hva som finnes i rommet.

Plan for dagen:

- Planleggingsmøte med melder for rolleavklaring og konkret ansvarsfordeling
- Ringe foreldrene
- Samtale med barnet
- Sikkerhetsvurdering
- Samtale med foreldrene, med melder tilstede
- Samtale med foreldrene og barnet
- Oppsummere sammen med melder
- Eventuelt hjemmebesøk

Planleggingsmøte med melder

Dette er et kort møte hvor barneverntjenesten informerer hva som skal skje i dag. Avklare roller og hva barneverntjenesten forventer at melder skal delta på både i samtalen med barnet og etterpå sammen med foreldrene. Det er viktig å trygge melder på at dette møtet er barneverntjenestens ansvar og at melderens tilstedeværelse skal handle om melderens kjennskap til barnet og innhold i meldingen. Informer også om hva barneverntjenesten ønsker av videre samarbeid og at barnehage/skole er barneverntjenestens «forlengede arm» i forhold til ivaretagelsen av barnet den nærmeste tiden.

Telefon til foreldrene

Barnevernkonsulentene ringer en av foreldrene og informerer om at barneverntjenesten har mottatt en bekymringsmelding og ønsker å snakke med begge foreldrene samme dag. Foreldrene kan bli redde for at det har skjedd noe alvorlig med barnet deres og det er derfor viktig å presisere at barnet har det bra. Eksempelvis kan en slik telefonsamtale være: *«Hei, jeg heter og ringer fra barneverntjenesten. Vi har mottatt en bekymringsmelding fra og vi ønsker å snakke med dere om det. Det har ikke skjedd noe med barnet deres, det har det bra. Vi vil at dere skal komme til skolen/bhg klokken i dag, slik at vi kan snakke sammen».*

De fleste foreldrene sier ja til å komme, mens noen mener at det ikke kan la seg gjøre på grunn av jobb eller andre ting. Her er det viktig å være tydelig slik at foreldrene forstår alvoret. Ikke begynn å snakke om innholdet i meldingen, selv om foreldrene ønsker det. Si for eksempel: *«Dette kan vi ikke ta pr telefon, det er derfor jeg ringer og ber deg komme», «Jeg forventer at du prioriterer barnet ditt og får til å komme, på lik linje som om det hadde skjedd barnet ditt noe og skole/barnehage hadde bedt deg om å komme».* Dersom foreldrene allikevel velger å ikke komme, drøft med leder hvordan dette skal håndteres videre.

Samtale med barnet

Det er viktig at en som kjenner barnet fra skole/barnehage er med på samtalen for å trygge barnet. Denne personen skal være en støtte for barnet. Vi snakker med barnet om hvem vi er, taushetsplikt, innholdet i meldingen, hva barneverntjenesten vet, og tilrettelegger for at barnet kan fortelle. Dette ut i fra barnets alder og modenhet. Vi roser barnet for å ha fortalt til melder om hvordan det har det hjemme. Barnet skal ikke utsettes for press til å fortelle og medvirke, men skal informeres og bli lyttet til dersom det vil fortelle.

I samtalen gir vi den ansatte på skolen/barnehagen i «lekse» å snakke med barnet hver dag, de første dagene/ukene. Den ansatte skal spørre barnet om hvordan barnet hadde det hjemme i går og hvordan barnet har det i dag. Skolen/barnehagen bes om å skrive en loggbok ut fra samtalen med barnet og at de skriver en observasjon/vurdering ved atferdsendring hos barnet. Barnet må involveres i hvordan samtalen skal gjennomføres. Barn i skolealder kan være opptatt av at klassekamerater ikke skal vite om særskilt oppfølging. Vi informerer om at vi etter samtalen med barnet skal snakke med foreldrene. Det er viktig å «plassere» ansvar og skyld og si at det aldri er barnets feil når vokse truer/slår/skremmer ol.. Mange barn har skyldfølelse og mener de fortjener å få straff. Er barnet gammelt nok får det telefonnummer til barneverntjenesten og/eller alarmtelefonen for barn og unge. Spør hvordan det var å snakke med barneverntjenesten før samtalen avsluttes.

Sikkerhetsvurdering og videre planlegging ut i fra hva barnet forteller er viktig og helt nødvendig.

Samtale med foreldrene

I denne samtalen er det viktig at barnevernkonsulentene tar styringen og rammer inn samtalen. Dette starter allerede ved første håndtrykk og det kroppsspråket du viser. Barnevernkonsulentene bør vise med både ord og handling at det er vi som har regien. Fortell gjerne foreldrene hvor de skal sitte. I denne delen av samtalen er begge foreldrene, barnevernkonsulentene og melder tilstede. Det må gjøres en vurdering i forhold til om melder skal være med på hele eller deler av samtalen opp mot taushetsplikt og foreldrenes ønsker. Noen foreldre kan uttrykke stor frustrasjon for å måtte komme på så kort varsel og at melder ikke har snakket med foreldrene før de sendte melding. Det er da viktig at barneverntjenesten tar på seg ansvaret for fremgangsmåten. Det er viktig å dempe foreldrenes frustrasjon mot melder og eventuelt barnet. Hvis nødvendig ved at frustrasjonen rettes mot barnevernet. Barnevernkonsulentene kan si at det er barneverntjenesten som har bestemt at barnehagen/skolen skal melde uten at foreldrene har fått informasjon i forkant når det handler om vold. Om denne frustrasjonen kommer må den tas tak i med en gang.

Informasjon fra barneverntjenesten:

Det gis kort informasjon om hvorfor foreldrene har blitt innkalt til møtet, at barneverntjenesten har mottatt en bekymringsmelding. Det gis kort informasjon om barneverntjenestens arbeid. Vi informerer om rett og plikt til å undersøke jf. Barnevernloven, saksgang og partsrettigheter.

Foreldrene får informasjon om at barneverntjenesten har snakket med barnet i dag. Agenda for dagen gjennomgås.

Eksempelvis:

- gjennomgang av melding
- informasjon fra samtalen med barnet
- hvem er dere som familie
- foreldrenes beskrivelse av barnet
- videre samarbeid mellom foreldrene og melder
- barneverntjenestens vurderinger
- plan for videre undersøkelse
- barnet er med på siste del av samtalen

Gjennomgang av melding og samtalen med barnet:

Meldingen gjennomgås av enten barneverntjenesten eller melder. Foreldrene inviteres til å kommentere innholdet. Barneverntjenesten informerer om hva barnet har fortalt i samtalen i dag og barneverntjenestens vurderinger av samtalen. Her er det hovedtrekkene som er viktig og ikke detaljene av hva barnet har fortalt. Foreldrene inviteres til dialog omkring det som har kommet frem. Tema som er viktig å belyse er, konsekvensene for barn som lever med vold i familien, Barnekonvensjonen art. 3 (barnets beste), art. 12 (barn skal høres), art. 19 (ingen skal skade barn) og barnevernloven.

Det er ikke avgjørende for barneverntjenestens arbeid at foreldrene innrømmer bruk av vold. Det er viktig å være tydelig på bekymringen som fremkommer og konsekvensene for barn som lever med vold i familien. Eksempelvis kan man si: *«Jeg hører du sier du ikke slår barnet ditt, men hvis det hadde vært slik at du hadde slått, så kan konsekvensene for barnet ditt være..... Når vi mottar en bekymringsmelding om at et barn kan være utsatt for vold, er jobben vår å ta det på alvor og informere om voldens skadevirkninger.»*

Familie og nettverk:

Barneverntjenesten ber foreldrene fortelle om familien og beskrive barnet sitt. Vi spør hvordan foreldrene oppfatter barnet sitt, om barnets ressurser, utfordringer osv. Vi snakker om nettverk, hva mor eller far jobber med og lignende.

Samarbeid foreldrene og melder:

Vi ber foreldrene og skole/barnehage sette ord på samarbeidet dem imellom og hva de tenker fremover. Vi sier vi vet at når skole/barnehage har sendt en bekymringsmelding kan det skape utfordringer i samarbeidet mellom dem. Vi snakker om at et godt samarbeid videre er viktig av hensyn til barnet.

Barneverntjenestens vurderinger og videre plan for undersøkelse:

Barneverntjenesten forteller at vi kommer til å ha kontakt med skole/barnehage de neste dagene for å høre hvordan barnet har det. Både foreldrene og barnet får informasjon om dersom barnet ikke skulle komme på skole/barnehage vil vi komme på hjemmebesøk. Vi informerer foreldrene om at skole/barnehage kommer til å følge ekstra nøye med videre og at de har fått i «lekse» å spørre barnet hver dag hvordan barnet har det og om hvordan barnet hadde det hjemme i går. Legg til rette for å skape allianse med foreldrene. Si at vi vet at foreldrene ønsker det beste for barnet sitt. Barneverntjenesten ønsker også det. Dette er vårt felles mål.

Sikkerhetsvurderinger og tiltak for å forebygge nye voldshendelser må gjøres underveis. Et tiltak her er å få et løfte fra foreldrene om at det er trygt for barnet å komme hjem i dag og det ikke skal utsettes for trusler eller vold. Lag gjerne en avtale på dette og ta hverandre i hånden på det. Dette er noe de aller fleste foreldrene gjør da de mener de ikke har utøvd vold og heller ikke kommer til å gjøre det. Dette i seg selv gir ingen garanti, men satt sammen med alt det andre sikkerhetsarbeidet som gjøres kan dette bidra til å redusere risiko for nye trusler eller vold. Et håndtrykk oppleves av mange som mer forpliktende enn bare å snakke om det.

Vi informerer om innhenting av opplysninger, avtaler hjemmebesøk og videre plan for undersøkelsen.

Før barnet kommer inn i samtalen snakker vi om hvordan foreldrene møter barnet og hva vi sammen skal snakke om. Barneverntjenesten sier at det er viktig at foreldrene forteller til barnet at det er bra at barnet har fortalt til voksne om hvordan det opplever å ha det.

Eksempelvis kan foreldrene si: *«Vi vet at du har snakket med Pål om at mamma og pappa slår deg. Vi synes det er bra at du forteller voksne hvordan du har det.»*

Avslutningsvis, spør foreldrene hvordan de opplevde møte.

Familiesamtale

Barnet er med på siste del av møtet. Det er viktig at foreldrene klarer å si til barnet at det er bra at barnet har fortalt om hvordan det er har det, og at foreldrene lover at de ikke skal utøve trusler eller vold.

Vi henter barnet og snakker kort med barnet før vi går inn. Vi informerer om at vi nå har snakket med foreldrene og at vi vil at barnet blir med på siste del av samtalen, slik som vi avtalte tidligere i dag.

Når barnet kommer inn i møtet må samtalen ta utgangspunkt i barnets alder og modenhet. En slik samtale kan være som følger:

Bvtj: Nå har vi snakket sammen med mamma og pappa om det samme som vi snakket med deg om tidligere i dag. Vi har fortalt at du har vært modig og snakket med oss om at mamma slår deg når du ikke hører etter.

Mamma og pappa er ikke enig i at du blir slått, men jeg tror på deg når du forteller at du blir slått. Jeg synes at du var modig som har fortalt om dette, og min jobb er å hjelpe dere som familie til å få det bedre sammen. Det er ikke lov å slå barn selv om man ikke hører etter. Min jobb er også å hjelpe mammaer og pappaer slik at barna skal høre på dem uten at de må slå. Mamma og pappa, har dere noe dere vil si til Kari?

Mamma/Pappa: Kari, vi er så glad i deg. Det er viktig at du hører på oss og vi slår ikke deg.

Bv.tj: Kari, mamma og pappa tenker at de ikke slår deg. Du har fortalt meg at noen ganger blir mamma og pappa sinte og at mamma slår når du ikke hører etter. Vet du Kari, jeg vet at mamma og pappa er glad i deg og vil at du skal ha det bra. Jeg tror på deg når du foreller om hvordan du opplever å ha det. Jeg, mamma og pappa har laget en avtale om at de ikke skal være sinte på deg eller slå deg fordi du har fortalt dette. Stemmer ikke det, mamma og pappa?

Mamma/Pappa: Ja det stemmer. Vi skal selvfølgelig ikke slå Kari.

Bv.tj: Jeg synes du er modig Kari, som har fortalt om dette. Mamma og pappa synes det er greit at du snakker med læreren din om dette. Vi avtale også når vi snakket sammen før i dag at læreren din skal snakke med deg hver dag fremover og høre hvordan det går.

Vurderinger:

Barnets sikkerhet må kontinuerlig vurderes. Bør det foretas et hjemmebesøk samme dag, skal det igangsettes tilsynsbesøk fra barnevernvakt eller lignende, må barnet flyttes ut av hjemmet eller kan barnets situasjon sikres på andre måter?

Oppsummering

Etter at foreldrene og barnet har gått oppsummerer barneverntjenesten og skole/barnehage. Viktigheten av at skole/barnehage følger opp barnet som avtalt de neste dagene/ukene presiseres, samt at skole/barnehage gir barneverntjenesten beskjed med en gang dersom barnet ikke kommer.

Akutte tiltak

Vurder om det er behov for at tiltak igangsettes samme dag og hvilke tiltak må eventuelt igangsettes for at omsorgen skal være forsvarlig?

- kontrolltiltak inn i hjemmet
- voldsutøver flytter ut av hjemmet
- flytte barnet og forelder som ikke utøver vold ut av hjemmet
- flytte barnet ut av hjemmet

Kontrollbesøk fra barnevernvakt eller lignende samme kveld kan ha en preventiv effekt for å ivareta sikkerheten. Dersom foreldrene vet at det vil komme noen hjem til dem er dette med på å redusere risikoen for nye voldshandlinger.

Videre undersøkelse og tiltak

I etterkant av det første møtet er det viktig at barnevernstjenesten følger opp med videre undersøkelse så raskt som mulig, eventuelt setter inn tiltak umiddelbart.

Tilrettelagt avhør av barn

Samhandlingsrutinen mellom politiet og barneverntjenesten skal benyttes. Det er viktig å ha en tett og god dialog mellom barneverntjenesten, politiet og Statens Barnehus, og at hvem som har ansvar for hva er avklart. Det tilrettelagte avhøret er politiets ansvar samtidig som barneverntjenestens rolle er å ta barnevernfaglige vurderinger omkring barnets omsorgssituasjon.

Tiltak

Tiltakets mål er at barnet skal ha en trygg og forsvarlig omsorg uten vold. Dette omfatter også å øke foreldrenes forståelse for hva volden gjør med barnet, plassere ansvaret for volden hos voldsutøver, lære voldsutøver andre handlingsalternativer enn bruk av vold og øke beskyttelsesfaktorene samt redusere risikofaktorene.

Samtaler med barnet som tiltak er viktig, og barnets medvirkning i evalueringer er avgjørende.

Avslutning

Vi har nå kort skissert modellen vi har utarbeidet for barneverntjenestens arbeid med vold i nære relasjoner. Vi mener det er viktig at barneverntjenesten har forutsigbare fremgangsmåter med fastsatte stoppunkt for å kunne ta gode sikkerhets- og risikovurderinger når bekymringen handler om vold i nære relasjoner. Våre erfaringer er at Klemetsrudmodellen er et nyttig verktøy i dette arbeidet.

Det er viktig å huske at Klemetsrudmodellen er en ramme som må fylles med godt barnevernfaglig arbeid og gode barnevernfaglige vurderinger.

Det er viktig å tørre å ta i bruk modellen, trene på prosedyrene og gjøre seg egne erfaringer. Vi mener at den tredelte samtalen med fordel kan brukes i flere typer barnevernssaker, ikke bare i saker med vold i nære relasjoner.

Vårt utgangspunkt er at vi tar barnet på alvor og tror på det barnet forteller. Barnets stemme, barnets medvirkning, barneperspektivet og barnets beste må hele tiden være i fokus og danne grunnlag for hva barneverntjenesten gjør og igangsetter av tiltak.

I det arbeidet vi har gjort har det vært avgjørende at vi har hatt legitimitet hos ledelsen i barneverntjenesten og i bydelen.

Vi håper at flere enn oss vil bruke modellen og erfare det samme som oss, at den er et godt verktøy i det daglige arbeidet med vold i nære relasjoner.